

Broj: UPI 05/2-02-19-5-49/20
Sarajevo, 25. 05. 2020. godine

Federalno ministarstvo okoliša i turizma rješavajući zahtjev izdavanje okolinske dozvole investitoru „F.L. WIND” d.o.o. Tomislavgrad za izgradnju vjetroelektrane Tušnica - Tomislavgrad, na temelju čl. 68. i 71. Zakona o zaštiti okoliša (“Službene novine Federacije BiH”, broj: 33/03), čl. 17. Zakona o izmjenama i dopunama zakona o zaštiti okoliša (“Službene novine Federacije BiH”, broj: 38/09) i čl. 200. Zakona o upravnom postupku (“Službene novine Federacije BiH”, br. 2/98 i 48/99), *d o n o s i*:

R J E Š E N J E

1. Izdaje se okolinska dozvola investitoru „F.L. WIND” d.o.o. Tomislavgrad ul. Donji Brišnik bb, Tomislavgrad za VE Tušnica sa 11 vjetroagregata pojednične snage od 6 do 6,6 MW, ukupnog instalisanog kapaciteta od 66 do 72,6 MW.

Okolišna dozvola broj: UPI/2-23-11-100/15 SS od 02.10.2015. godin .koja je izdata za planiranu izgradnju 16 vjetroagregata pojedinačne snage 2,5 MW i ukupnog kapaciteta 40 MW istom investitoru, stavlja se van snage.

2. Pogoni/postrojenja/instalacije za koje se izdaje okolišna dozvola

Pogoni/postrojenja/instalacije za koje se izdaje okolišna dozvola su:

- vjetroelektrana sa 11 vjetroagregata pojednične snage od 6 do 6,6 MW,
- zajednička trafostanica TS 33/110 kV sa VE Jelovača,
- srednjenaponska kablovska mreža napona 33 kV kojom će svi agregati će biti povezani i pristupni putovi unutar zone obuhvata namijenjene za izgradnju VE Tušnica - Tomislavgrad.

Tabela 1. Gauss – Krugerove koordinate

Br.	Y	X
VA 1	6429469.93	4842561.44
VA 2	6429367.41	4843088.44
VA 3	6429998.16	4842943.82
VA 4	6429843.18	4842467.68
VA 5	6430240.42	4842525.23
VA 6	6430877.78	4842773.21
VA 7	6433446.26	4846013.23
VA 8	6433995.13	4845945.62
VA 9	6434646.24	4846280.82
VA 10	6435346.47	4846645.91
VA 11	6436020.06	4846522.53

Izgradnja vjetroelektrane planira se unutar katastarskih općina: Eminovo Selo, Stipanjići i Podgaj.

Zemljište je označeno kao:

- k.č. 365/1, pod nazivom „Kovač“, površine 7280568 m², pašnjak 5. klase, upisana u PL 105 u K.O. Eminovo Selo kao posjed Šumske uprave Tomislavgrad, u udjelu 1/1 – VA 7, VA 8, servisne ceste od VE Jelovača do VE Tušnica;
- k.č. 365/5, pod nazivom „Kovač“, površine 8000 m², gradilište, upisana u PL 100 u K.O. Eminovo Selo kao posjed Šumske uprave Tomislavgrad, u udjelu 1/1 – Trafostanica;
- k.č. 365/7, pod nazivom „Kovač“, površine 108703 m², pašnjak 6. klase upisana u PL 100 u K.O. Eminovo Selo, kao posjed Šumske uprave Tomislavgrad, u udjelu 1/1 – pristupna cesta od trafostanice do VE Jelovača;
- k.č. 365/8, pod nazivom „Kovač“, površine 78935 m², pašnjak 5. i 6. klase, upisana u PL 100 u K.O. Eminovo Selo, kao posjed Šumske uprave Tomislavgrad, u udjelu 1/1 – pristupna cesta od trafostanice do VE Jelovača;
- k.č. 365/9, pod nazivom „Kovač“, površine 1517045 m², pašnjak 5. klase, upisana u PL 105 u K.O. Eminovo Selo, kao posjed Šumske uprave Tomislavgrad, u udjelu 1/1 – VA 11, Servisne ceste VE Tušnica;
- k.č. 365/13, pod nazivom „Kovač“, površine 414696 m², pašnjak 6. klase, upisana u PL 105 u K.O. Eminovo Selo kao posjed Šumske uprave Tomislavgrad, u udjelu 1/1 – pristupna cesta od VE Jelovača do VE Tušnica;
- k.č. 365/49, pod nazivom „Kovač“, površine 1953684 m², pašnjak 6. klase, upisana u PL 105 u K.O. Eminovo Selo, kao posjed Šumske uprave Tomislavgrad, u udjelu 1/1 – VA 9, Servisne veste VE Tušnica;
- k.č. 3, pod nazivom „Mali Višegrad“, površine 12331860 m², pašnjak 5. i 6. klase, upisana u PL 125 K.O. Stipanjići, kao posjed Šumske uprave Tomislavgrad, u udjelu 1/1 – VA 1, VA 2, VA 3, VA 4, VA 5, VA 6, pristupna vesta od VE Jelovača do VE Tušnica, servisne ceste VE Tušnica;
- k.č. 1/1, pod nazivom „Barišića doci“, površine 5410478 m², pašnjak 5. i 6. klase, upisana u PL 42 u K.O. Podgaj, kao posjed Šumske uprave Tomislavgrad, u udjelu 1/1 – pristupna cesta od VE Jelovača do VE Tušnica.

Sferične koordinate vjetroagregata:

- VA 1 (1597 m.n.v.) - 43°43'26.77" S, 17°7'10.44" I
- VA 2 (1547 m.n.v.) - 43°43'43.81" S, 17° 7'5.61" I
- VA 3 (1547 m.n.v.) - 43°43'39.34" S, 17° 7'33.86" I
- VA 4 (1572 m.n.v.) - 43°43'23.86" S, 17° 7'27.16" I
- VA 5 (1500 m.n.v.) - 43°43'25.86" S, 17° 7'44.88" I
- VA 6 (1530 m.n.v.) - 43°43'34.11" S, 17° 8'13.24" I
- VA 7 (1363 m.n.v.) - 43°45'19.83" S, 17°10'6.42" I
- VA 8 (1318 m.n.v.) - 43°45'17.77" S, 17°10'30.93" I
- VA 9 (1242 m.n.v.) - 43°45'28.73" S, 17°10'59.76" I
- VA 10 (1211 m.n.v.) - 43°45'40.71" S, 17°11'30.82" I
- VA 11 (1155 m.n.v.) - 43°45'36.91" S, 17°12'0.97" I

Tehničke karakteristike odabranih vjetroagregata: proizvođač odabranog vjetroagregata je Siemens, tip je SG 6.0 – 155. Visina stupa od tla do kućišta iznosi 122,5 m, promjer rotora 155 m, radna površina 18 869 m².

3. Opis aktivnosti za koje se izdaje okolinska dozvola

3.1. Aktivnosti tokom izgradnje vjetroelektrane

Projekat izgradnje i puštanja u rad vjetroelektrane, koja je locirana locirana na teritoriji općine Tomislavgrad, sjeverno od Duvanjskog polja i to na planinskom predjelu Jelovače i Ošljara, koji se

proteže u smjeru istok-zapad, od Eminovog sela na istok do granice sa općinom Livno na sjeverozapadu i zapadu, sastoji se od sljedećih aktivnosti:

1. Izgradnja gradilišnih cesta,
2. Izgradnja temelja vjetroturbina,
3. Sklapanje i postavljanje vjetroturbina,
4. Polaganje kablova, izgradnja transformatorske stanice i povezivanje na električnu mrežu.

U procesu izgradnje vjetroelektrana koristiti će se sljedeće sirovine:

- eksploziv,
- gorivo,
- ulja,
- maziva.

4. Uticaji/emisije koje će pogon i postrojenje imati na/u okoliš

Tabela 1. Moguće emisije u okoliš i njihovi izvori

MOGUĆE EMISIJE	PORIJEKLO/IZVOR
U FAZI IZGRADNJE	
Difuzna emisija prašine i produkata sagorijevanja iz motora	<ul style="list-style-type: none"> - građevinski radovi na izgradnji vjetroelektrane i transformatorske stanice (čišćenje terena, iskopavanje, nasipavanje i dr.) - rad građevinskih mašina, - pojačan promet na cestama oko lokacije.
Stvaranje buke	<ul style="list-style-type: none"> - građevinski radovi na izgradnji vjetroelektrane i transformatorske stanice (čišćenje terena, iskopavanje, nasipavanje, montaža i dr.), - rad građevinskih mašina, - pojačan promet na cestama oko lokacije.
Ispuštanje otpadne vode, formiranje procjedne vode i curenje mašinskog ulja ili tečnog goriva, zamućenje izvorišta	<ul style="list-style-type: none"> - nekontrolirano ispuštanje nepročišćenih otpadnih voda, prvenstveno ispuštanjem sadržaja kemijskih toaleta, - neadekvatno prikupljanje i odlaganje otpada na lokaciji - skladištenja naftnih derivata za potrebe mehanizacije na lokaciji izgradnje bez poduzimanja mjera zaštite okoliša pri skladištenju - nekontrolirano izlivanje mašinskih ulja ili goriva u tlo, - zamućenje izvorišta pitke vode kao posljedica građevinskih radova na krčenju i iskopavanju zemljišta.
Odlaganje čvrstog otpada (detaljna specifikacija otpada je dana u Planu upravljanja otpadom)	<ul style="list-style-type: none"> - građevinski radovi na raščišćavanju terena i iskopavanju temelja za vjetroturbine i transformatorsku stanicu, - komunalni otpad koji generiraju radnici na terenu, - otpad koji nastaje od održavanja građevinske mehanizacije, - otpad koji nastaje kod montiranja vjetroturbina.
Promjena funkcije tla i mogućnost isušivanja i spiranja tla, erozije i trajnog gubitka vegetacije	<ul style="list-style-type: none"> - krčenje okolne vegetacije, izgradnja gradilišnih cesta, postavljanje vjetroturbina i transformatorske stanice, - za vrijeme izgradnje na mikrolokacijama i oko njih će biti pojačan promet vozila i teških građevinskih strojeva,
Fragmentacija i gubitak staništa i mjesta za parenje, promjene stanišnih uslova	<ul style="list-style-type: none"> - krčenje okolne vegetacije.
Vizualna zagađivanja i uništenje krajobraza	<ul style="list-style-type: none"> - izgled vjetroelektrane i njegovo uklapanje u krajobraz, - kretanje teških vozila, - prašina na zelenilu.
U FAZI KORIŠTENJA	
Buka	<ul style="list-style-type: none"> - zvuk koji proizvode lopatice koje se okreću (aerodinamički

MOGUĆE EMISIJE	PORIJEKLO/IZVOR
	efekat), - zvuk koji proizvode motor i generator vjetroturbine (mehanički rad), - zvuk niskih frekvencija, prigušene vibracije, koji iritira kopnene životinje.
Treperenje sjene	- kada sunce zađe za vjetroturbinu i formira sjenu koja treperi.
Elektromagnetne smetnje	- rasipanje / odbijanje signala od lopatica vjetroturbine
Smrtnost ptica i šišmiša	- sudar sa lopaticama turbine prilikom prelijetanja lokacije vjetroelektrane.
Odlaganje čvrstog otpada (detaljna specifikacija je dana u Planu upravljanja otpadom)	- komunalni otpad koji generiraju radnici na održavanju, - otpad koji nastaje prilikom održavanja vjetroturbina, - otpad od uginulih ptica/šišmiša koje su nastradale u koliziji sa lopaticama vjetroturbina.
U FAZI DEMONTIRANJA/PRESTANKA RADA	
Difuzna emisija prašine i produkata sagorijevanja iz motora	- građevinski radovi na demontaži vjetroelektrane (čišćenje terena, iskopavanje, nasipavanje i dr.), - rad građevinskih mašina, - pojačan promet na cestama oko lokacije.
Stvaranje buke	- građevinski radovi na demontaži vjetroelektrane (čišćenje terena, iskopavanje, nasipavanje i dr.), - rad građevinskih mašina, - pojačan promet na cestama oko lokacije.
Ispuštanje otpadne vode, formiranje procjedne vode i curenje mašinskog ulja ili tečnog goriva, zamućenje izvorišta	- nekontrolirano ispuštanje nepročišćenih otpadnih voda, prvenstveno ispuštanjem sadržaja kemijskih toaleta, - neadekvatno prikupljanje i odlaganje otpada na lokaciji, - skladištenja naftnih derivata za potrebe mehanizacije na lokaciji izgradnje bez poduzimanja mjera zaštite okoliša pri skladištenju, - nekontrolirano izlivanje mašinskih ulja ili goriva u tlo, a zatim u podzemne vode, - zamućenje izvorišta pitke vode kao posljedica građevinskih radova.
Odlaganje čvrstog otpada (detaljna specifikacija otpada je dana u Planu upravljanja otpadom)	- komunalni otpad koji generiraju radnici na terenu, - otpad koji nastaje od demontaže vjetroturbina, - građevinski radovi na dovođenju lokaliteta u prvobitno stanje (nasipanje zemljišta i sl.).

5. Uslovi za zaštitu tla, voda, zraka i biljnog i životinjskog svijeta

5.1. Opće mjere

Investitor „F.L.WIND” d.o.o. Tomislavgrad je dužan da tokom izgradnje, rada i prestanka rada vjetroelektrane ispuni opće obaveze zaštite okoliša tako da:

- ne ugrožava niti ometa zdravlje ljudi i ne predstavlja nesnosnu/pretjeranu smetnju za ljude koji žive na području uticaja rada vjetroelektrane ili za okolinu zbog emisija buke, mirisa, vibracija ili toplote, saobraćaja ili od samog postrojenja;
- preduzme sve odgovarajuće preventivne mjere tako da se spriječi zagađenje i da se ne prouzrokuje značajnije zagađenje,
- izbjegava produkciju otpada, a ukoliko dolazi do stvaranja otpada količina svede na najmanju moguću mjeru ili izvrši reciklažu ili ukoliko to nije tehnički ili ekonomski izvodljivo otpad odlaže, a da se pri tome izbjegne ili smanji bilo kakav negativan uticaj na okoliš,
- efikasno koristi energetske i prirodne resurse,
- preduzme neophodne mjere za sprječavanje nesreća i ograničavanje njihovih posljedica,
- preduzme neophodne mjere nakon prestanka rada vjetroelektrane da bi se izbjegao bilo kakav rizik od zagađenja i da bi se lokacija vratila u zadovoljavajuće stanje.

Zadovoljavajuće stanje znači da su ispunjeni svi standardi kvaliteta okoliša koji su relevantni za lokaciju naročito oni koji se tiču zaštite zemljišta i vode i

- ukoliko dođe do značajnih promjena u radu obavijesti Federalno ministarstvo okoliša i turizma.

5.2 . Mjere zaštite prirode

- tokom izrade glavnog i izvedbenog projekta potrebno je voditi računa o krajoliku zbog uređenja cijele lokacije,
- svi iskopi i poravnanja načinjeni tokom radova moraju se zatrpiti uskladištenim humusnim slojem tla do oblika koji odgovara primarno zatečenom reljefu i ostaviti prirodno rekultivirati autohtonom vegetacijom,
- vjetroagregate izvesti u sivo - bijeloj boji sa 50 % sive boje,
- nakon prestanka korištenja prostor sanirati prema Projektu sanacije prirode ,
- za sanaciju izgradnjom oštećenih područja (prostor oko vjetroturbina, putevi, trafostanice) koristiti samo autohtone vrste šireg područja zahvata,
- konačne lokacije vjetroagragata, puteva i manipulativnih površina odrediti na način da se sačuva prirodno nasljeđe.

5.3. Mjere zaštite vode

- montirati mobilne toalet kabine sa spremnikom za sanitarne otpadne vode prema sanitarnim propisima koji će se prazniti putem ovlaštene pravne osobe,
- oborinske vode s platoa za temeljenje propustiti kroz separator ulja i masti, te tako pročišćene upuštati u teren,
- popravak mašina i vozila, te pretakanje goriva vršiti izvan lokacije zahvata kod za to ovlaštenih firmi.

5.4. Mjere zaštite tla

- pristupne puteve prilagoditi postojećim putevima na lokaciji zahvata, te ih maksimalno iskoristiti,
- unaprijed odrediti privremena odlagališta materijala i otpada s ciljem sprječavanja onečišćenja tla i minimalne devastacije prostora,
- nakon provedenih detaljnih geotehničkih istraživanja odrediti najpovoljniju varijantu izgradnje manipulativnih platoa sa aspekta tehničke sigurnosti izvođenja montaže vjetroturbina i racionalnog korištenja prostora,
- uklonjeni humus ili tlo sličnih karakteristika posebno deponovati, zaštititi od onečišćenja i po završetku radova upotrijebiti u svrhu uređenja devastiranih površina koje treba dovesti u prirodno stanje,
- pri redovnom održavanju postrojenja i eventualnim instalacijama nove opreme i uređaja spriječiti razlijevanje otpadnih ulja i maziva na tlo.

5.5. Mjere zaštite flore

- projektom organizacije gradilišta osigurati racionalno i efikasno kretanje vozila i građevinske mehanizacije,
- uklanjanje postojeće vegetacije ograničiti na najmanju moguću površinu,
- pri projektiranju pristupnih puteva maksimalno izbjegavati područja sa značajnijom drvenastom vegetacijom.

5.6. Mjere zaštite faune

- u fazi pripreme koristiti najnovije spoznaje o tipu vjetroturbina, lopatica, signalnih svjetala i slično kojim se smanjuju negativni uticaji na populacije ptica i šišmiša,
- u slučajevima osvjetljavanja gradilišta koristiti svjetleća tijela koja daju žutu svjetlost koja ne privlači kukce, a osvjetljenje usmjeriti prema tlu,

- postaviti naprave koje pticama onemogućavaju slijetanje na vjetroturbine, ukoliko se pokaže efikasnost istih.

5.7. Mjere zaštite kulturno- istorijskih vrijednosti

- osigurati arheološki nadzor pri iskopnim radovima na položaju Vjetroparka u slučaju postojanja jednog ili više grobnih humaka (gromila),
- ukoliko pri iskopnim i izvedbenim radovima dođe do oštećivanja i/ili urušavanja suhozida urušene dijelove prezidati istom tehnikom gradnje,
- ako se pri iskopnim i izvedbenim radovima koji se obavljaju na površini ili ispod površine tla, naiđe na arheološko nalazište potrebno je prekinuti radove i o nalazu bez odgađanja obavijestiti nadležne.

5.8. Mjere zaštite od buke

- bučne radove obavljati tokom dnevnog perioda, a samo u izuzetnim slučajevima, kada to zahtjeva tehnologija, tokom noći,
- za radove koristiti mašine koji ispunjavaju zahtjeve Pravilnika o buci u sredini u kojoj ljudi rade i borave,
- pri instalaciji nove opreme ili uređaja nabavljati malobučnu opremu u skladu sa zahtjevima Direktive EU za smanjenje emitirane zvučne snage,
- u slučaju povećanja nivoa buke uslijed kvara, prekinuti rad i otkloniti kvar,
- tehničkim i organizacijskim mjerama na izvoru buke osigurati minimalne nivoe emisije buke u okoliš.

5.9. Mjere zaštite infrastrukture

- za kretanje teretnih vozila odabrati puteve uz koje ima najmanje potencijalno ugroženih objekata i koji su već opterećeni saobraćajem,
- aktivnosti pri izgradnji izvoditi na način da se ne ugrozi sigurnost i odvijanje saobraćaja.

5.10. Mjere zaštite u slučaju incidenta i rizici njegovog nastanka

- na postrojenju projektovati cjeloviti sistem zaštite od udara munja i pojave požara, koji će aktivnim i pasivnim mjerama osigurati da posljedice prouzrokovane udarom munje ili pojavom požara budu što manje,
- vjetroturbine smjestiti na udaljenosti od najmanje 300 m od najbližih stambenih objekata ili prostora u kojem ljudi stalno rade i borave,
- vjetroturbine smjestiti na najmanjoj međusobnoj udaljenosti od 300 m i udaljenosti od lokalnih saobraćajnica od 50 m,
- vjetroturbine dimenzionisati tako da izdrže potresne udarne valove, odnosno sa visokim faktorom sigurnosti.

5.11. Mjere za sprječavanje uticaja zasjenjenja

Receptori zasjenjenja obilježeni su na mjestima s najvećom koncentracijom objekata.

Ni na jednoj poziciji nije predviđeno zasjenjenje duže od 20 minuta u popodnevnim satima.

5.12. Elektromagnetne smetnje

Ukoliko tokom rada vjetroelektrane dođe do smetnji u prijemu radijskih ili TV signala korisnika zajedničkog antenskog sustava, investitor je dužan osigurati prijem radijskih i TV signala jednake kvalitete, kao što su korisnici imali prije izgradnje vjetroelektrane.

5.13. Vizualni efekti

Prilikom projektiranja i izgradnje vjetroelektrane Tušnica posvećuje se pažnja aspektima uklapanja vjetroagregata u krajolik kako ne bi došlo do njegovog narušavanja.

5.14. Mjere za sprječavanje produkcije i za povrat korisnog materijala iz otpada koji producira postrojenje prilikom izgradnje objekta

Ukoliko su karakteristike materijala odgovarajuće, drobljeni iskopani materijal koristiti za korekcije makadamskog puta buduće vjetroelektrane. Ukoliko materijal ne zadovoljava navedeno, potrebno je obezbijediti adekvatnu lokaciju. Vrste otpada koje mogu nastati prilikom izgradnje kao i predloženi način zbrinjavanja dati su Planom upravljanja otpadom, a odgovorna osoba za njegovo zbrinjavanje je Ivan Skoko.

Identifikacija otpada izvršena je koristeći kao referentnu listu otpada iz „Pravilnika o kategorijama otpada sa listama“. („Sl. novine Federacije BiH“ br. 9/05).

5.15. Ostale mjere zaštite

- radove izvoditi mehanizacijom čije su emisije ispušnih plinova u zakonski dozvoljenim granicama, pridržavati se odobrene projektne dokumentacije te poštivati propise koji reguliraju konkretnu izgradnju.
- miniranje, ukoliko to bude potrebno, može izvoditi samo ovlaštena firma u skladu sa važećom zakonskom regulativom.
- redovno održavati svu opremu i uređaje, posebno mehaničke dijelove agregata.
- nakon prestanka korištenja, proizvodne jedinice ukloniti i otpremiti s lokacije.

6. Granične vrijednosti emisija za zagađujuće materije:

Ne očekuju se emisije zagađujućih materija u okoliš.

6.1. Granične vrijednosti za buku

Dozvoljeni nivoi buke na otvorenom prostoru/vanjske buke – kod prvih stambenih zgrada/kuća, sukladno Zakonu o zaštiti od buke (“Službene novine Federacije BiH”, broj: 110/12).

Tabela 2. Dozvoljeni nivoi buke

Područje (zona)	NAMJENA PODRUČJA	Najviši dozvoljeni nivoi (dBA)		
		Ekvivalentni nivoi Leq	Vršni nivo	
			dan	noć
I	Bolničko-lječilišno	45	40	60
II	Turističko, rekreacijsko, oporavilišno	50	40	65
III	Čisto stambeno, odgojno-obrazovne i zdravstvene institucije, javne zelene i rekreacione površine	55	45	70
IV	Trgovačko, poslovno, stambeno i stambeno uz prometne koridore, skladišta bez teškog transporta	60	50	75
V	Poslovno, upravno, trgovačko obrtničko, servisno (komunalni servis)	65	60	80
VI	Industrijsko, skladišno, servisno i prometno područje bez stanovanja	70	70	85

7. Sistem monitoringa

Investitor mora nakon puštanja u rad vjetroelektrane Tušnica - Tomislavgrad intenzivno pratiti eventualni uticaj njihovog rada na svijet ptica.

Uspostaviti kontakt i saradnja sa stručnjacima iz oblasti ornitologije koji će biti kompetentni identificirati svaki eventualni problem na terenu te napraviti odgovarajući izvještaj o istom.

Obzirom da u FBiH nije formirano nadležno tijelo, za praćenju ptica koje uginu i koje se obilježavaju u cilju identifikacije, obavezuje se investitor da napravi ugovore sa ekspertima ornitolozima (uz dokaz ekspertiza), koji će ove ekspertize jednom godišnje dostavljati ovom federalnom ministarstvu i Federalnoj upravi za inspekcije – sektor za zaštitu okoliša.

U toku prve dvije godine potrebno je pratiti uticaj rada vjetroelektrane na faunu ptica i šišmiša. Pri tome treba pratiti ponašanje ovih vrsta prema novim strukturama u prostoru te smrtnost ovih vrsta na svakom generatoru, kako bi se regulisanjem režima rada svakog pojedinog generatora (ukoliko se on pokaže problematičan) smanjio negativni uticaj na populacije ptica i šišmiša.

Dinamika praćenja stanja trebala bi biti takva da se u prve dvije godine rada vjetroelektrane pokriju periodi intenzivnih aktivnosti lokalnih populacija ptica i šišmiša, kao i aktivnosti selica (proljetna i jesenska selidba). Elementi koje treba pratiti su:

- Ponašanje ptica i šišmiša prema novim strukturama u krajoliku (posebno način leta grabljivica u lovu oko vjetroelektrana u raznim uslovima, te koridore leta selica, let šišmiša u lovu oko lopatica vjetroelektrana, let šišmiša u migraciji/preletu kroz koridor lopatica vjetroelektrana).
- Eventualnu smrtnost ptica i šišmiša treba pratiti na svakoj vjetroelektrani tokom prve dvije godine, a u kasnijim godinama samo na onim generatorima gdje je utvrđena smrtnost veća od prihvatljive.

9. Izvještavanje

Izvještavati Federalno ministarstvo okoliša i turizma o prikupljenim podacima kako je propisano odredbama Poglavlja IV Pravilnika o registrima postrojenja i zagađivanjima („Službene novine Federacije BiH“, broj 82/07). Podaci se moraju unijeti u elektronski registar najkasnije do 30.06. tekuće godine za prethodnu godinu izvještavanja.

10. Period važenja dozvole

Ova okolinska dozvola važi pet godina od dana uručenja rješenja strankama.

O b r a z l o ž e n j e

dana 17. 03. 2020. godine investitor „F.L. WIND“ d.o.o. Tomislavgrad, dostavio je Federalnom ministarstvu okoliša i turizma zahtjev za izdavanje okolinske dozvole za izgradnju VE Tušnica sa 11 vjetroagregata pojednične snage 6 MW, sa zajedničkom trafostanicom TS 33/110 kV sa VE Jelovača, a svi agregati će biti povezani srednjenaponskom kablovskom mrežom napona 33 kV i pristupnih putova unutar zone obuhvata namijenjene za izgradnju VE Tušnica - Tomislavgrad ukupnog instalisanog kapaciteta od 66 MW. Zahtjev je pripremljen u skladu sa čl. 18. (54 a) Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti okoliša („Službene novine Federacije BiH“ broj: 38/09).

Investitor „F.L. WIND“ d.o.o. Tomislavgrad je uz zahtjev dostavio sljedeća akta:

1. Ugovor o koncesiji br. 05-04-2-17-304/12 – Tušnica
2. Ugovor o koncesiji br.: 05-04-2-17-64/11 - Jelovača
3. Odluka o davanju suglasnosti na prijenos koncesije br. 01-02-175-1/14
4. Ugovor o prijenosu koncesije br.: 05-04-2-17-304/12
5. Odluka o davanju suglasnosti na prijenos koncesije br. 01-02-4-3/13
6. Ugovor o prijenosu koncesije br.: 05-04-2-17-64/11
7. Aktualni izvod iz sudskog registra

8. Izvod iz posjedovnog lista br.: 100
9. Izvod iz posjedovnog lista br.: 105
10. Izvod iz posjedovnog lista br.: 42
11. Izvod iz posjedovnog lista br.: 125
12. Kopija katastarskog plana
13. Identifikacija parcela – VE Tušnica
14. Podaci o zasjenjenju – Tušnica
15. Podaci o zasjenjenju – Jelovača
16. Zemljišno – knjižni izvadak
17. Podaci o zasjenjenju – Tušnica
18. Podaci o zasjenjenju – Jelovača
19. Okolinska dozvola br.: UPI/2-23-11-100/15 SS
20. Plan upravljanja otpadom.

Prethodnom okolišnom dozvolom od 02.10.2015. godine koja vrijedi do 02.10.2020. godine planirana je izgradnja 16 vjetroagregata pojedinačne snage 2,5 MW i ukupnog kapaciteta 40 MW, a novim zahtjevom iz 2020. godine 11 vjetroagregata pojedinačne snage 6 MW i ukupnog kapaciteta 66 MW. Zbog toga je pokrenut upravni postupak u uključena zainteresirana javnost, kao da okolišne dozvola nije prethodno ni izdata.

Zahtjev za izdavanje okolišne dozvole i Plan upravljanja otpadom koji je izradila konsultantska kuća Zagrebinspekt d.o.o. Mostar, bili su dostupni na web stranici www.fmoit.gov.ba na podlinku okolišne dozvole, javne rasprave (<https://www.fmoit.gov.ba/bs/okolisne-dozvole/javne-rasprave/javni-uvvid-vjetroelektrane-ve-tusnica-opcina-tomislavgrad>) od 28. 04. 2020.godine. Dopisom je obaviještena sljedeća zainteresovana javnost:

- Općina Tomislavgrad
- Ministarstvo graditeljstva, prostornog uređenja i zaštite okoliša,
- MZ Kovači – Omerovići
- MZ Prisoje
- NAŠE PTICE – ornitološko društvo
- EURONATUR

U zakonskom roku od 15 dana od dana prijema akta, zainteresirana javnost nije dostavila primjedbe na zahtjev za izdavanje okolinske dozvole.

F.L. WIND d.o.o. Tomislavgrad je dostavio zahtjev za izmjenu zahtjeva dana 15.05.2020. godine, koji je predmetom izdavanja ove okolišne dozvole i obavijestio Federalno ministarstvo okolišai turizma iz razloga što će snaga jedne vjetroturbine biti od 6 do 6,6 MW.

Stupanjem na snagu Uredbe o uslovima ispuštanje otpadnih voda u okoliš i sistem javne kanalizacije („Službene novine Federacije BiH“, br. 101/15, 1/16 i 101/18) prestala je važiti Uredba o uslovima ispuštanja otpadnih voda u prirodne recipijente i sisteme javnih kanalizacija („Službene novine Federacije BiH“, broj: 4/12) kojom su sve oborinske vode koje otiču sa industrijskih, privrednih, saobraćajnih i drugih površina koje se nalaze unutar granica zakonitog posjeda industrijskih i/ili privrednih korisnika bile definisane kao „industrijske otpadne vode“. Odredbama čl. 13. stav 5. Uredbe o uslovima ispuštanje otpadnih voda u okoliš i sistem javne kanalizacije („Službene novine Federacije BiH“, br. 101/15, 1/16 i 101/18) definisano je da će se, od momenta stupanja na snagu iste, regulisanje uslova ispuštanja otpadnih voda vršiti u skladu sa njenim odredbama. Uredbom o uslovima ispuštanje otpadnih voda u okoliš i sistem javne kanalizacije („Službene novine Federacije BiH“, br. 101/15, 1/16 i 101/18) su date nove definicije za pojedine vrste otpadnih voda i definisani uslovi za ispuštanje istih.

Kako u predmetnom vjetroparku ne nastaju tehnološke otpadne vode kao rezultat tehnološkog postupka u smislu definisanom odredbama čl. 2. stav 1. tačka (k) Uredbe o uslovima ispuštanje otpadnih voda u okoliš i sistem javne kanalizacije („Službene novine Federacije BiH“, br. 101/15 i 1/16), niti nastaju oborinske onečišćene vode shodno odredbama čl. 2. stav 1. tačka (p) navedene Uredbe, odnosno nema ispuštanja otpadnih voda u smislu odredbi čl. 2. Uredbe, te kako predmetnom gradnjom nisu obuhvaćene aktivnosti iz člana 109. Zakona o vodama

Federacije BiH, izgradnja objekta vjetroparka ne spada u aktivnosti za koje su uvijek potrebni vodni akti. U vezi sa navedenim Agencija za vodno područje Jadranskog mora je izdala obavijest 40-1/49-1-398-1/19 od 23.9.2019. godine da za ovu vrstu aktivnosti (izgradnja vjetroelektrane) nije potrebno pribaviti vodni akt.

Odredbom čl. 67. stav 1. Zakona o zaštiti okoliša i ovom okolinskom dozvolom propisane su mjere i uslovi koje operator treba ispuniti tokom izgradnje, rada i prestanka rada postrojenja i koji se kao standardi moraju primijeniti prilikom izdavanja okolinske dozvole.

Obzirom da se radi o vjetroelektrani, vodilo se računa o očuvanju tla, voda, zaštiti od buke, adekvatnom upravljanju otpadom, zaštiti biljnog i životinjskog svijeta, mjerama sigurnosti i predostrožnosti od incidentnih situacija, monitoringu i izvještavanju. U toku postupka Federalno ministarstvo je utvrdilo da VE Tušnica nakon izgradnje svojim radom neće prouzrokovati značajne negativne uticaje na okoliš, te je na osnovu čl. 71. Zakona o zaštiti okoliša odlučeno kao u dispozitivu ovog rješenja.

Ovo rješenje je konačno u upravnom postupku i protiv istog nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor podnošenjem tužbe kod Kantonalnog suda u Sarajevu u roku od 30 dana od dana prijema rješenja. Tužba se podnosi u dva istovjetna primjerka i uz istu se prilaže ovo rješenje u originalu ili ovjerenom prepisu.

U skladu sa Zakonom o izmjenama i dopunama federalnim upravnim taksama i tarifi federalnih upravnih taksi („Službene novine Federacije BiH”, broj: 43/13) tarifni broj 57. tačka 4. podnositelj zahtjeva je uplatio 250,00 KM na budžetski račun UNION BANKE d.d.

MINISTRICA

dr. Edita Đapo

Dostaviti:

- „F.L. WIND“ d.o.o. Tomislavgrad
- Općina Tomislavgrad
- Ministarstvo graditeljstva, prostornog uređenja i zaštite okoliša,
- MZ Kovači – Omerovići
- MZ Prisoje
- NAŠE PTICE – ornitološko društvo
- EURONATUR
- Federalna uprava za inspekcijske poslove
- Odsjeku za izdavanje okolišnih dozvola i sprečavanje nesreće većih razmjera
- arhivi